च्योसयितव्यम्,	चुच्योसयिषितव्यम्;
च्योसनीयम्,	चुच्योसयिषणीयम्;
च्योस्यम्,	चुच्योसयिष्यम्;
ईषच्च्योसः-दुश्च्योसः-सुच्योसः;	—
च्योस्यमानः,	चुच्योसयिष्यमाणः;
च्योसः,	चुच्योसयिषः;
च्योसयितुम्,	चुच्योसयिषितुम्;
च्योसना,	चुच्योसयिषा;
च्योसनम्,	चुच्योसयिषणम्;
च्योसयित्वा,	चुच्योसयिषित्वा;
प्रच्योस्य,	प्रचुच्योसयिष्य;
च्योसम् २, च्योसयित्वा २, }	चुच्योसयिषम् २ चुच्योसयिषित्वा २ }.

(561) **"छजि कृच्छ्रजीवने"** (X-चुरादिः-1622. सक. सेट्. उभ.)

'क्षजि' इति धातुकाव्ये (3-24) पाठः।

इदित्करणात् णिचो वैकल्पिकत्वम्। छञ्जकः-ञ्जिका, चिच्छञ्जयिषकः-षिका, छञ्जकः-ञ्जिका, चिच्छञ्जिषकः-षिका, चाच्छञ्जकः-ञ्जिका; इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि चौरादिकचम्पयतिवत् (499) ज्ञेयानि।

(562) **"छद अपवारणे"** (X-चुरादिः-1834. सक. सेट्. उभ.)

आधृषीयः। [अ]

[अ] '**छदिरूर्जने**' (ग. सू.) इति भ्वादिषु पठ्यते। तत्र **छदि**रिति इका निर्देशः। **ऊर्जनम्**=बलनम् प्राणनं वा। चुरादिषु पठितस्य **छद**धातोराधृषीयत्वेन णिज्विकल्पनात् स्वार्थे णिजभावपक्षे मित्त्वार्थोऽयमनुवादः। धातूनामनेकार्थत्वादूर्जने वृत्तिः। छदन्तं प्रयुङ्क्ते **छदयति**=बलवन्तं प्राणवन्तं वा करोतीत्यर्थः। यदा तु **छादयती**ति स्वार्थे ण्यन्तः, तदा बलीभवति, प्राणीभवति, अपवारयतीति वाऽर्थः। तदा, 'नान्ये मितोऽहेतौ' (ग. सू. चुरादौ) इति वचनात् मित्त्वं न। '**छदिरर्जने**' इति कुत्रचिद् दृष्टः पाठो न साम्प्रदायिकः। '**छेद अपवारणे**' इति चुरादावेवोत्तरत्र विद्यमानस्य धातोरपि '**छद**' इत्येव **क्षीरस्वामि**सम्मतः पाठोऽप्यनार्ष इति ज्ञायते। **दैवपुरुषकारा**वप्यस्मदुक्तार्थोपष्टम्भकावेव। '**छादेर्घेऽद्व्युपसर्गस्य**' (6-4-96) इत्यादिसूत्राण्येवास्य धातोः भ्वादिषु पाठाभावे गमकानीत्यपि ज्ञेयम्।